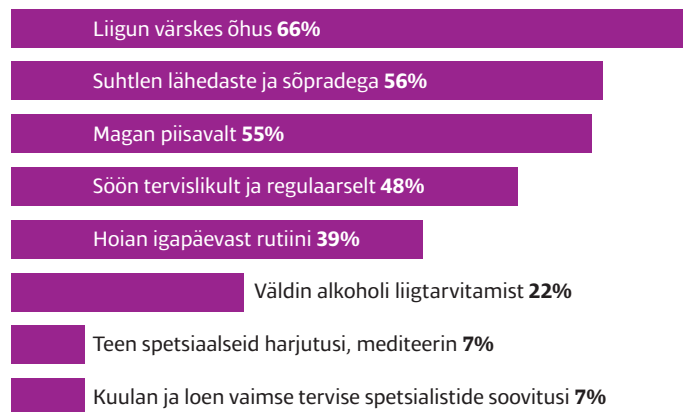

NÄDALA JOONIS

Mida peamiselt teete selleks, et hoida oma vaimset tervist?

VASTUSED COVID-19-TEEMALISELE KÜSITLUSELE 21.–26. APRILLIL, % VASTANUID

ALLIKAS: TURU-UURINGUTE AS / RIIGIKANTSELEI, GRAAFIKA: TERI KUUSMAA

JUHTKIRI

Praegu on aferistide kuldaeg. Hoidke ennast

Kuigi pensioniraha vabanemiseni on jäänud veel mitu kuud, ei möödu viimasel ajal nädalatki uudisteta sellest, kuidas petturid on kellegi mõne tuhande või mõnekümne tuhande euro võrra vaesemaks teinud. On investeerimispetturite ja üldse mitmesuguste aferistide kuldaeg.

Investeerimispetturitele puhub praegu vähemalt neljast suunast pärituul. Esiteks, osa inimeste hoiused on jõudsalt kasvanud, sest koroonapiirangute tõttu pole nad saanud endises mahus kulutada reisimisele ja meelelahutusele. Teiseks, hoiustamise tootlus on kaduvväike. Kolmandaks, viimastel aastatel on loodud hulk uusi investeerimisvõimalusi – krüptoraha, ühisrahastus jne –, mille sekka on mugav ka pettusi sokutada. Neljandaks, Eesti pensionireform ja keskpankade rahatrükk on viinud paljude inimeste mõtted investeerimislainele.

Pärituul puhub ka inimeste vaimse tervise muresid ekspluateerivatele „ärimudelitele”, kus lubatu ja lubamatu vahele on raskem selget piiri tõmmata. Küsitluste tulemuste järgi tunneb praegu ligi kolmandik Eesti täiskasvanud elanikke koroonakriisi tõttu suurt stressi, umbes sama paljudel on depressiooni või muu meeleoluhäire tunnuseid. Nad kujutavad endast suurt potentsiaalset turgu inimestele, kes pakuvad mitmesugust vaimutuge. Paraku on vaimutoe pakkujaid väga erinevaid: ametliku kvalifikatsiooniga spetsialistidest ja siirastest esoteerikutest pseudoesoteerikuteni, keda huvitab ainult kliendilt raha kätte saamine.

Toimetuse seisukoht

Tausta uurida ja sõpradelt nõu küsida on igal juhul kasulik, enne kui võõrale inimesele oma hinge või rahakoti avate.

Investeerimispetturite küüsi sattumist vältida on põhimõtteliselt lihtne. Käitumisjuhised, kuidas nad eemal hoida, pole keerulised. Tsiteerides investorit ja rahablogijat Taavi Pertmani: „Nende järgimine ei nõua sinult erilist ajakulu, sest üldiselt tähendab see lihtsalt millegi tegemata jätmist.” Tuleb jätta petiste kõnedele vastamata (või kui siiski vastata, siis tagantkiirustavatest pakkumistest keelduda). Tuleb jätta teistele inimestele andmata oma PIN-koodid, paroolid, arvuti ligipääs.

Vaimse tervise parandamise või vaimse arengu aferiste tuvastada on keerulisem, kuid nende tausta uurida ja sõpradelt nõu küsida on igal juhul kasulik, enne kui võõrale inimesele oma hinge ja rahakoti avate. ●

NÄDALA NÄGU

Riidekapp keset tuba

S eades Estonia teatri juurdeehitist riiklikult tähtsate kultuuriehitiste seas neljandale kohale, lootis komisjon ilmselt, et nende silmad seda enam nägema ei pea, enne pääseb mulla alla peitu. Targalt tehtud! Pärast mind tulgu või veeuputus! Sest tegelikult on ju selge, et midagi head sellest projektist tulla ei saa.

Igaüks, kel on pisutki kujutlusvõimet, oskab silme ette manada tihkelt hoonekarpe täis pressitud Tammsaare parki ning mõistab, kui jõle see on. Jah, muidugi saab öelda, et juurdeehitis võib tulla ka kaunis. Kuid isegi kui niimoodi juhtub, vajab ilu nautimiseks enese ümber vaba ruumi. Parun Haussmann las kis Cité saarel lammutada sadu maju, et need Jumalaema kirikut ei varjutaks, ja Taj Mahal võib olla ükskõik kui kaunis, aga kui see toppida tikutoosi, siis ei märkaks seda keegi. Estonia juurdeehitis oleks igal juhul litsutud Draamateatri ja pargikohviku vahele, mõlemal pool kitsas ja hämar pragu, kuhu ei ulatuks enam iialgi päikesevalgus. Ühte pilu läbides oleks oht põrgata vastu 1905. aasta mälestusmärki, teises tõkestaks teed hiiglaslik Pätsi pea.

Igaüks võib üritada ette kujutada, milliseks muutub tema elutuba, kui sinna tassitaks peale olemasoleva mööbli veel üks hiiglaslik riidekapp või tiibklaver. Just selline hakkaks välja nägema ka Estonia teatri tagune, sõltumata arhitekti kuitahes geniaalsetest ponnistustest. Tuleks liikuda mööda seinääri ja kõht vastu selgroogu tõmmata.

Muidugi, Estoniast võib aru saada. Nad on pidanud nii kaua leppima ooperiteatriks sobimatu majaga, taluma kõikide unistuste ja plaanide luhtumist. Neid on ahistanud hõlmikpuu, neile on suure suuga lubatud krunte mere äärde, ent ometi mitte antud... Paratamatult võtavad sellises olukorras maad ahastus ja meeleheide. Kui inimesed on meeleheitel, siis kaotavad oma väärtuse sellised sõnad nagu „ilu” ja „hea maitse”. Siis soovid lihtsalt eluga pääseda.

Andrus Kivirähk

Kujutleme sõjapõgenikke, kes on jäänud ilma oma kodust ja otsivad peavarju teises linnas, kaugel sugulase juures. Neile on üsna ükskõik, et oma madratseid ja välivoodeid, kompe ja kohvreid võõras korterisse laiali laotades ajavad nad sassi hoolikalt läbi mõeldud sisekujunduse ja takistavad vaba läbipääsu raamaturiivi juurde. Neile on üsna ükskõik, et tuba näeb nüüdsest välja nagu seapesa. Vähe-malt on õnnetutel inimestel kusagil magada. Seetõttu ei sobi ka pererahval pahaks panna, et mõnda aega tuleb kööki minnes magavatest sugulastest sõna otseses mõttes üle astuda. Tegu on hädaolukorraga, kus pole viisakas kaevelda, et Pärsia vaip ei paista reisisumadannide alt välja. Inimlikkus ennekõike ja alles siis sisekujundus!

Ainult et Estonia ei ole siiski sõjapõgenik. Esiteks pole olukord vahest veel nii traagiline, et tuleks ooperiteatrit laiendada ükskõik mis hinnaga, silmad kinni. Ja teiseks – sõjapõgenikud varem või hiljem lahkuvad, lähevad laeva peale ja sõidavad ära, aga juurdeehitis jääb ega kao enam kuhugi.

Nii et ehkki on olemas ilus ja humaanne vana sõna, mis väidab, et häid lambaid mahub ühte lauta palju, on siiski kaheldav, kas see laut peab asuma just nimelt Tallinna kesklinnas. ●

Ühte pilu läbides oleks oht põrgata vastu 1905. aasta mälestusmärki, teises tõkestaks teed hiiglaslik Pätsi pea.

NÄDALA PEEGEL

ILLUSTRATSIOON: AVE TAAVET

AVE TAAVET 21